

# KAPITOLA 6

## Nedovolené omezování hospodářské soutěže

### 6.1 Obecná část

Právo hospodářské soutěže představuje souhrn právních norem směřujících k ochraně hospodářské soutěže jako společenského fenoménu s cílem zajištění co největší míry spotřebitelského blahobytu.

**Hospodářskou soutěž, či jinými slovy konkurenci, lze charakterizovat jako zápas více soutěžitelů o totožný hospodářský objekt** (cíl zájmu), např. v podobě zákazníků či dodavatelů. Výsledkem nenarušeného procesu hospodářské soutěže pak bývá zejména vyšší míra ekonomické efektivity, nižší ceny, kvalitnější zboží či služby a širší možnost volby spotřebitelů.

**Ohniskem zájmu práva hospodářské soutěže je tržní síla.** Jeden soutěžitel se značnou tržní silou, jakým je např. soutěžitel monopolní, nebo skupina soutěžitelů disponující touto silou na základě vzájemné dohody, totiž disponuje možností svými obchodními praktikami snižovat spotřebitelský blahobyt kupříkladu tím, že zvyšuje ceny, snižuje produkci, snižuje kvalitu zboží či služeb, potlačuje inovativní procesy nebo zbavuje spotřebitele možnosti volby.

Právo hospodářské soutěže se zabývá především následujícími oblastmi, které vykazují specifický vztah k možnosti existence tržní síly a jejího zneužití k újmě spotřebitelů:

- **dohodami soutěžitelů** (kartelovými dohodami),
- **zneužitím dominantního postavení soutěžitelů,**
- **spojením soutěžitelů,** jakož i
- **nastolení nepřiměřené síly soutěžitele v důsledku poskytnutí veřejných prostředků ze strany státu.**

**Kartelové dohody svými účinky v podstatě ve větší či menší míře simulují tržní strukturu monopolního trhu se všemi tržními negativy s ní spojenými.** Další uvedená oblast **zneužití dominantního postavení se zaobírá praktikami zneužití již nabyté tržní síly.** Oba uvedené komponenty práva hospodářské soutěže **jsou soutěžními úřady zkoumány *ex post*,** tedy až následně po uzavření či plnění kartelové dohody a po realizaci zneužívající praktiky ze strany dominantního soutěžitele. Oproti tomu **kontrola spojování soutěžitelů, tj. kontrola míry tržní koncentrace, jakož i poskytování státních (veřejných) podpor probíhá *ex ante*.** Spojení soutěžitelů hrozící vytvořením entity se značnou tržní silou je tak soutěžními úřady zkoumáno před jeho

uskutečněním, a tedy před nastolením stavu, v rámci kterého by ke zneužití tržní síly mohlo dojít. Při poskytování státní (veřejné) podpory jsou zkoumány důsledky či dopady poskytnutí veřejných prostředků na tržní prostředí.

Právo hospodářské soutěže navázané na potřebu úpravy společenských vztahů spojených s tržní silou je na národní úrovni zakotveno zejména v zákoně č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „zákon o ochraně hospodářské soutěže“ nebo „ZOHS“). Na úrovni primárního práva Evropské unie (dále jen „unijní právo“) jsou soutěžní ustanovení zakomponována do SFEU, a to do části třetí (Vnitřní politiky a činnosti unie), hlavy VII (Společná pravidla pro hospodářskou soutěž, daně a sblížování právních předpisů), kapitoly 1 (Pravidla hospodářské soutěže). Primární unijní právo hospodářské soutěže tvoří čl. 101 až 109 SFEU. **Vymáhání unijního soutěžního práva spadá jak do pravomoci Evropské komise (dále jen „Komise“), tak do pravomoci českého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“), ovšem v případě Úřadu se jeho pravomoc vztahuje pouze na porušení čl. 101 nebo 102 SFEU. K vynucování zákona o ochraně hospodářské soutěže je povolán pouze Úřad.**

Vztah mezi unijním a českým soutěžním právem vychází z konvergenčních pravidel ukotvených v nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v čl. 81 a 82 Smlouvy (dále jen „nařízení č. 1/2003“). Podle čl. 3 nařízení č. 1/2003 platí, že pokud Úřad nebo český soud použije zákon o ochraně hospodářské soutěže na dohody, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy, použije také čl. 101 SFEU. Pokud Úřad nebo český soud aplikuje zákon o ochraně hospodářské soutěže na zneužití zakázané čl. 102 SFEU, aplikuje také čl. 102 SFEU.

Na druhou stranu, čl. 3 nařízení č. 1/2003 stanoví, že použití zákona o ochraně hospodářské soutěže nesmí vést k zákazu dohod, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, které mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy, ale které neomezují hospodářskou soutěž ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, nebo které splňují podmínky čl. 101 odst. 3 SFEU, nebo na které se vztahuje nařízení o použití čl. 101 odst. 3 SFEU. Nařízení č. 1/2003 nebrání členským státům přijmout a uplatňovat na svém území přísnější vnitrostátní právní předpisy, které zakazují nebo postihují jednostranná jednání podniků jakým je i zneužití dominantního postavení.

Žádná soutěžní analýza se neobejde bez aplikace pro soutěžní právo ústředního konceptu relevantního trhu. Komise ve svém Sdělení o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Evropské unie (Úřední věst-

ník 97/C 372/03) k významu vymezení relevantního trhu uvádí následující: Definice trhu je nástrojem pro stanovení a vymezení hranic hospodářské soutěže mezi podniky. Slouží ke stanovení rámce, v němž Komise, stejně jako na národní úrovni Úřad, uplatňuje politiku hospodářské soutěže. Hlavním záměrem definice trhu je systematicky zjišťovat konkurenční tlak, jemuž zúčastněné podniky čelí. Cílem definice trhu, jak pokud jde o výrobní trh, tak o zeměpisný trh, je zjistit skutečné konkurenty dotyčných podniků, kteří mohou omezovat chování uvedených podniků a bránit jim, aby se chovaly svobodně, aniž by byly podrobeny účinnému konkurenčnímu tlaku.

Vymezení relevantního trhu spočívá v identifikaci jeho geografické a výrobní dimenze. **Relevantní zeměpisný trh zahrnuje oblast, ve které se dotyčné podniky účastní dodávky a poptávky výrobků nebo služeb, kde jsou podmínky hospodářské soutěže dostatečně stejnorodé a která může být odlišena od sousedních zeměpisných oblastí, protože zejména podmínky hospodářské soutěže jsou v těchto oblastech zjevně odlišné. Relevantní výrobní trh zahrnuje všechny výrobky nebo služby, které jsou spotřebiteli s ohledem na jejich vlastnosti, ceny a zamýšlené použití považovány za zaměnitelné nebo zastupitelné.**

Velmi blízkou definici pojmu relevantního trhu k definici Komise ve výše zmíněném sdělení obsahuje i zákon o ochraně hospodářské soutěže. Ustanovení § 2 odst. 2 ZOHS relevantním trhem rozumí **trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.**

Další klíčový pojem práva hospodářské soutěže představuje **pojem soutěžitele** či v terminologii Evropské unie **podniku**, označující adresáta soutěžních norem. Obsah pojmu podnik je vymezen judikaturou Soudního dvora Evropské unie. **Podle ustálené judikatury pojem „podnik“ zahrnuje jakoukoli jednotku vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení této jednotky a způsobu jejího financování. Pojem podniku musí být v této souvislosti chápán tak, že označuje hospodářskou jednotku, třebaže z právního hlediska se tato hospodářská jednotka skládá z několika fyzických a/nebo právnických osob.** Zodpovězení otázky, zda jsou např. mateřská a dceřiná společnost součástí jednoho podniku, se odvíjí od toho, zda dceřiná společnost určuje své chování na trhu samostatně a nezávisle na mateřské společnosti. **Pokud dceřiná společnost, byť má vlastní právní subjektivitu, neurčuje samostatně své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jí uděluje mateřská společnost, pak obě uvedené společnosti tvoří jediný podnik.** V případě společností tvořících tutéž ekonomickou jednotku a tím

i jediný podnik nelze mezi nimi očekávat přítomnost konkurenčních vztahů – hospodářské soutěže, protože vztahy mezi těmito společnostmi nemohou dát z povahy věci vzniknout jednání omezujícímu hospodářskou soutěž (např. ve formě kartelových dohod). Tento koncept bývá označován jako tzv. *intra-enterprise* doktrína.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže na rozdíl od SFEU obsahuje legální definici soutěžitele jako obsahově totožného ekvivalentu unijního pojmu podnik. Ustanovení § 2 odst. 1 ZOHS stanoví, že **soutěžiteli se rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právníky osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.** Rovněž ve vztahu k soutěžiteli se pak v českém právním prostředí použije stejná *intra-enterprise* doktrína.

## 6.2 Zakázané dohody

### 6.2.1 Podstata zakázaných dohod

Prvním z nástrojů k dosažení nenarušené hospodářské soutěže na jednotlivých relevantních trzích je **zákaz takových dohod mezi soutěžiteli a jednání ve vzájemné shodě, které narušují hospodářskou soutěž** (tzv. kartelových dohod). Tento zákaz je obsažen jednak v § 3 odst. 1 ZOHS, jednak v čl. 101 odst. 1 SFEU. **Tato ustanovení shodně zakazují veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které mají za cíl nebo výsledek vyloučení, omezení nebo narušení soutěže na trhu.** Článek 101 odst. 1 SFEU, na rozdíl od § 3 ZOHS, **zakazuje pouze takové dohody, které by současně mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy Evropské unie.**

Kartelové dohody jsou považovány za nežádoucí proto, že odstraňují nejistotu ohledně budoucího jednání jiných soutěžitelů na trhu a snižují tím motivaci podniků nabízet nové a lepší výrobky či služby za nižší ceny, a jejich odběratelé tak platí více za horší kvalitu. Požadavek nezávislého rozhodování neznamená, že podniky se nemohou přizpůsobovat existujícímu či předpokládanému chování svých konkurentů, ale zakazuje jakýkoliv přímý nebo nepřímý kontakt, jehož cílem nebo výsledkem je ovlivnění tržního chování konkurenčních podniků, respektive omezení či odstranění nejistoty ohledně jejich budoucího jednání.

**Při posuzování, zda určitá dohoda spadá pod uvedený zákaz, je nezbytné zkoumat, zda v daném případě existuje dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě, zda byla uzavřena mezi podniky (dle ZOHS soutěžiteli) a zda může mít za následek vyloučení, omezení nebo**



**narušení hospodářské soutěže.** V případě posuzování podle čl. 101 SFEU je navíc třeba zjistit, zda **může dojít k ovlivnění obchodu mezi členskými státy.**

Rozhodovací praxe soutěžních orgánů i soudů přijala velmi širokou interpretaci pojmů dohoda, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě. Základním cílem je zajistit, aby každý subjekt na trhu určoval své jednání nezávisle. **Příkladem zakázaných dohod jsou dohody mezi konkurenčními podniky o tom, jaké budou uplatňovat ceny za své výrobky či služby, dohody o rozdělení zákazníků, dohody o tom, že některý ze soutěžitelů přestane vyrábět či dodávat určitý výrobek či službu a podobně. Zakázanou dohodou může být i výměna obchodně citlivých informací.** Z hlediska formálního není rozhodné, zda je protisoutěžní záměr realizován prostřednictvím dohody soutěžitelů uzavřené písemně, ústně či konkludentně, případně prostřednictvím jejich profesních či jiných sdružení nebo spolků.

Stejně tak je velmi široká i definice subjektů, kterým jsou pravidla hospodářské soutěže adresována, kdy těmito jsou **jakékoliv právnické nebo fyzické osoby zapojené do jakékoliv formy hospodářské nebo obchodní činnosti bez ohledu na její právní status a způsob jejího financování. Rozhodující je, aby podnik (dle ZOHS soutěžitel) vykonával hospodářskou činnost, tj. vyráběl nebo distribuoval zboží nebo poskytoval služby.**

**Je-li uzavřena zakázaná dohoda** ve smyslu § 3 odst. 1 ZOHS anebo čl. 101 odst. 1 SFEU **s dopadem na relevantní trh zahrnující Českou republiku, dopouštějí se její účastníci přestupku,** postižitelného správními sankcemi ukládanými jednak Úřadem v souladu s ustanoveními zákona o ochraně hospodářské soutěže, jednak Komisí podle nařízení č. 1/2003.

**Dohoda soutěžitelů odporující uvedenému zákazu bude navíc stižena neplatností** a v případě, že bude porušením zákazu způsobena škoda, mohou být soutěžitelé, kteří se na protisoutěžním jednání podíleli **povinni tuto škodu nahradit** v souladu s ustanoveními občanského zákoníku a zákona č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže (dále jen „zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže“).

### 6.2.2 Horizontální a vertikální zakázané dohody

**Zákaz kartelových dohod** obsažený v § 3 ZOHS a čl. 101 SFEU nerozlišuje mezi horizontálními a vertikálními dohodami omezujícími soutěž. **Uplatní se tedy jak na dohody mezi konkurenčními podniky, tj. podniky působícími na téže úrovni distribučního, resp. výrobního řetězce (tzv. horizontální dohody), tak na dohody mezi podniky působícími na různých úrovních distribučního, resp. výrobního řetězce (tzv. vertikální dohody).**

Dohody, které soutěžní orgány považují za nejvíce omezující hospodářskou soutěž, jsou především horizontální dohody. **Horizontálními dohodami jsou typicky dohody mezi dvěma přímými konkurenty o tom, jaké budou uplatňovat ceny, jakým způsobem si mezi sebe rozdělí zákazníky tak, aby si nekonkurovali, či dohody v oblasti zadávání veřejných zakázek omezující jednotlivé konkurenty v nezávislé tvorbě jejich nabídek (tzv. *bid-rigging*).**

**Vertikálními dohodami jsou dohody uzavřené mezi podniky, jejichž činnost na sebe navazuje, nejčastěji ve vztahu výrobce-distributor.** Otázka, zda vertikální dohody mají být předmětem soutěžní regulace, byla historicky velmi kontroverzní, neboť tyto dohody velmi často omezují pouze soutěž uvnitř jedné značky. Nicméně i takové omezení je současnou soutěžní doktrínou a legislativou považováno za nežádoucí. **Příkladem vertikálních dohod jsou například dohody o určování cen pro navazující prodej (tzv. *resale price maintenance*), dohody omezující kupujícího v tom, komu bude zboží následně prodávat, dohody o exkluzivním prodeji či odběru nebo některé dohody v oblasti licencí k nehmotným statkům.**

### 6.2.3 Dohody nepodléhající zákazu a výjimky ze zakázaných dohod

**Ze zákazu dohod narušujících soutěž existují určité výjimky, resp. existují určité soutěž omezující dohody, které nepodléhají zákazu.** Tyto kategorie dohod se opírají o interpretaci rozsahu zákazu obsaženého v § 3 odst. 1 ZOHS či čl. 101 odst. 1 SFEU anebo o výjimku stanovenou v § 3 odst. 4 ZOHS, resp. čl. 101 odst. 3 SFEU.

První kategorií dohod, na které se zákaz nevztahuje, jsou **dohody, jejichž dopad na obchod mezi členskými státy nebo na hospodářskou soutěž není výrazný (tzv. dohody *de minimis*).** Skutečnost, že na dohody malého významu se zákaz nevztahuje, byla konstatována judikaturou soudů, zejména Soudního dvora Evropské unie, a později rozvedena prostřednictvím výkladových aktů (*soft-law*) vydaných jednak Komisí, jednak pro účely vnitrostátní aplikace kartelového práva Úřadem. V současné době jsou relevantními výkladovými dokumenty sdělení Komise o dohodách menšího významu, které výrazně neomezují hospodářskou soutěž podle čl. 101 odst. 1 SFEU (2014/C 291/01) (dále jen „sdělení *de minimis*“) a oznámení Úřadu o dohodách, jejichž dopad na hospodářskou soutěž je zanedbatelný z roku 2018 (dále jen „oznámení *de minimis*“).

Sdělení *de minimis* i oznámení *de minimis* **definují dohody *de minimis* tak, že se jedná o dohody, u nichž:**

- **společný podíl soutěžitelů, kteří jsou skutečnými nebo potenciálními konkurenty na kterémkoliv z dohodou dotčených relevantních trhů, nepřesahuje 10 % na kterémkoli dohodou dotčeném relevantním trhu; a**

- **podíl žádného ze soutěžitelů, kteří nejsou skutečnými nebo potenciálními konkurenty na kterémkoliv z dohodou dotčených relevantních trhů, nepřesahuje 15 % na kterémkoli dohodou dotčeném relevantním trhu.**

Podstatné je však uvést, že jako dohody *de minimis* nejsou chápány tzv. *hard-core* kartely, tedy dohody, které mají za cíl narušení hospodářské soutěže, např. dohody, které mají za cíl určení cen, omezení nebo kontrolu výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic, rozdělení trhu nebo nákupních zdrojů.

Ze zákazu protisoutěžních dohod jsou vyňaty dohody spadající pod některou z výjimek. Tzv. **racionalizační výjimka** je upravena přímo v ustanovení § 3 odst. 4 ZOHS, resp. čl. 101 odst. 3 SFEU. Podle těchto ustanovení se zákaz nevztahuje na dohody, které

- **přispějí ke zlepšení výroby nebo distribuce zboží nebo k podpoře technického či hospodářského rozvoje a vyhrazení spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho plynoucích,**
- **neuloží soutěžitelům omezení, která nejsou nezbytná k dosažení cílů podle písmene a), a současně**
- **neumožní soutěžitelům vyloučit hospodářskou soutěž na podstatné části trhu zboží, jehož dodávka nebo nákup je předmětem dohody.**

Tato výjimka je v první řadě použitelná sama o sobě. Každý podnik, který ji hodlá využít, si však sám musí posoudit, zda uvedené obecné požadavky **splňuje**. Komise sice vydala několik výkladových dokumentů, které by měly usnadnit její aplikaci, v praxi však vzhledem k obecnosti požadavků bude i tak soutěžitel vystaven nejistotě ohledně toho, zda příslušná dohoda podmínky splňuje.

Na základě racionalizační výjimky navíc Rada Evropské unie svými nařízeními umožnila Komisi vydávat tzv. **blokové výjimky**. **Blokovými výjimkami ve formě nařízení pak Komise může ze zákazu vyjmout celé kategorie dohod.** Komise vydala řadu nařízení o blokových výjimkách, z nichž jsou v současné době platné především následující:

### 6.2.3.1 Vertikální bloková výjimka

Tato bloková výjimka byla udělena prostřednictvím nařízení Komise č. 330/2010 ze dne 20. dubna 2010 o použití čl. 101 odst. 3 SFEU na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě.

Prostřednictvím tohoto nařízení **Komise vyňala ze zákazu vertikální dohody** (tedy dohody mezi soutěžiteli na různých úrovních trhu) **podniků, které nejsou vzájemnými konkurenty, a to za podmínky, že tržní podíl**

**dodavatele nepřesahuje 30 % relevantního trhu**, na kterém prodává smluvní zboží nebo služby, **a současně tržní podíl kupujícího nepřesahuje 30 % relevantního trhu**, na kterém nakupuje smluvní zboží nebo služby.

I u této výjimky platí, že se nevztahuje na tzv. *hard-core* dohody. Nařízení o vertikálních dohodách navíc uvádí i další typy ujednání, které nejsou ze zákazu vyňaty pro svůj závažnější dopad na hospodářskou soutěž.

#### **6.2.3.2 Vertikální bloková výjimka v odvětví motorových vozidel**

Tato bloková výjimka vychází z nařízení Komise č. 461/2010 ze dne 27. května 2010 o použití čl. 101 odst. 3 SFEU na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel. **Jedná se o speciální blokovou výjimku vztahující se k distribuci motorových vozidel.** Pravidla jsou obdobná jako v případě obecné blokové výjimky pro vertikální dohody.

#### **6.2.3.3 Bloková výjimka pro dohody o výzkumu a vývoji**

Bloková výjimka pro tento typ dohod vychází z nařízení Komise č. 1217/2010 ze dne 14. prosince 2010 o použití čl. 101 odst. 3 SFEU na některé kategorie dohod o výzkumu a vývoji.

**Mezi dohody o výzkumu a vývoji patří taková ujednání, v nichž se stanoví podmínky pro společný či placený výzkum a vývoj určitých výrobků či technologií anebo pro společné využívání výsledků výzkumu a vývoje. Aby byly tyto dohody vyňaty ze zákazu, musí splnit poměrně přísné podmínky týkající se přístupu všech zúčastněných soutěžitelů k výsledkům společného výzkumu či vývoje.**

Pokud strany nejsou konkurenčními podniky, lze výjimku používat po celou dobu trvání výzkumu a vývoje a za předpokladu, že jsou výsledky společného výzkumu či vývoje společně využívány, výjimka se dále použije po dobu sedmi let od doby, kdy byly smluvní výrobky nebo smluvní technologie poprvé uvedeny na trh na vnitřním trhu.

Pokud jsou strany konkurenčními podniky, platí táž pravidla, avšak pouze za předpokladu, že tržní podíl stran na relevantních trzích příslušného výrobku a technologie nepřesahuje 25 %. Ani tato výjimka se nevztahuje na nejzávažnější typy protisoutěžních ujednání.

#### **6.2.3.4 Bloková výjimka pro dohody o převodu technologií**

Nařízení Komise č. 316/2014 ze dne 21. března 2014 o použití čl. 101 odst. 3 SFEU na kategorie dohod o převodu technologií **vyjímá ze zákazu dohody o udělení licence na technologická práva uzavřené mezi podniky za účelem výroby smluvních výrobků nabyvatelem licence nebo jeho subdodavatelem**



**a dohody o postoupení technologických práv uzavřené za týmž účelem.** Technologickými právy jsou např. *know-how*, patenty, užité vzory či autorská práva k software.

Jednou ze základních podmínek pro vynětí ze zákazu je skutečnost, že **společný podíl stran na relevantním trhu či trzích, jsou-li strany vzájemnými konkurenty, nepřekročí 20 %, a nejsou-li strany vzájemnými konkurenty, pak podíl žádné ze stran nesmí překročit 30 %.**

Nařízení dále detailně specifikuje, která ujednání vyňata nejsou. Jedná se například o omezení možnosti jedné strany, aby si sama určovala cenu, za kterou prodává výrobky, či dohody o rozdělení zákazníků.

#### **6.2.3.5 Pravomoci soutěžních orgánů ve vztahu k zakázaným dohodám**

Jak již bylo zmíněno, porušení § 3 odst. 1 ZOHS, stejně jako jednání v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU, naplňuje skutkovou podstatu přestupku podle § 22 a násl. ZOHS i deliktu postižitelného podle ustanovení nařízení č. 1/2003. Zatímco porušení čl. 101 odst. 1 SFEU jsou oprávněny, a dokonce povinny stíhat jak národní soutěžní orgány (u nás tedy Úřad), tak Komise, stíhat porušení § 3 ZOHS je pouze v pravomoci Úřadu.

**Úřad i Komise jsou vybaveny poměrně širokými pravomocemi**, které jim umožňují provést šetření podezření z porušení zákazu kartelových dohod. Mezi nástroje, které mají k dispozici, patří zejména **možnost vyžádat si od soutěžitelů potřebné informace a právo provádět místní šetření v obchodních i jiných prostorách bez předchozího ohlášení (tzv. dawn raid).**

**V případě podezření z porušení zákazu dohod narušujících soutěž mohou soutěžní orgány zahájit řízení a rozhodnout o tom, že byl spáchán přestupek, uložit nápravné opatření a sankci v podobě pokuty.** V případě řízení podle zákona o ochraně hospodářské soutěže může být uložena pokuta do výše 10 000 000 Kč nebo do 10 % z čistého obratu příslušného soutěžitele. Nařízení č. 1/2003 umožňuje Komisi taktéž ukládat pokuty do 10 % z celkového obratu příslušného soutěžitele.

S tím dále souvisí úprava spolupráce mezi Komisí a národními soutěžními orgány, včetně Úřadu. Nařízení č. 1/2003 stanoví, že pokud národní soutěžní orgány nebo vnitrostátní soudy rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle čl. 101 SFEU, které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí. Musí se rovněž vyvarovat rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež zahájila.

### 6.2.3.6 Zvláštní procesní nástroje soutěžních orgánů ve vztahu k zakázaným dohodám

Soutěžní orgány využívají také některých pro správní právo ne zcela typických nástrojů. První z nich je **možnost soutěžitelů, kteří se účastnili jednání v rozporu se zákazem kartelových dohod podat tzv. leniency žádost, tj. žádost o upuštění od uložení pokuty (leniency I. typu) či o její snížení (leniency II. typu).**

**Podmínkou úspěchu takové žádosti je, že soutěžitel v případě leniency I. typu jako první ze všech soutěžitelů předloží soutěžnímu orgánu informace a podklady o utajené kartelové dohodě, které soutěžní orgán dosud nezískal a které odůvodňují provedení dosud neuskutečněného cíleného šetření na místě. Pokud místní šetření již provedeno bylo, je podmínkou podání leniency I. typu skutečnost, že soutěžní orgán neměl v okamžiku podání žádosti dostatek informací a podkladů k prokázání této kartelové dohody. Soutěžitel navíc vždy musí současně přiznat svou účast na kartelové dohodě a splnit některé další obecné podmínky.**

**V případě leniency II. typu musí soutěžitel soutěžnímu orgánu poskytnout takové informace a podklady o kartelové dohodě, které mají významnou přidanou důkazní hodnotu ve vztahu k důkazní hodnotě informací a podkladům soutěžním orgánem dosud získaných a přiznat svou účast na kartelové dohodě.**

Posouzení žádosti je věcí soutěžního orgánu. Jak Úřad, tak Komise, vydaly vlastní podrobná pravidla pro zvýšení předvídatelnosti postupu při posuzování leniency žádostí.

Další alternativní procedurou, jak dosáhnout snížení pokuty, kterou se Úřad chystá uložit, a to až o 20 %, resp. o 10 % v případě Komise, je tzv. procedura narovnání. Soutěžitel se však k uzavření kartelové dohody musí přiznat a soutěžní orgán musí uložení takové pokuty považovat za dostačující postih.

### 6.2.3.7 Trestněprávní důsledky porušení ustanovení čl. 101 SFEU a § 3 ZOHS

**Uzavřením zakázané dohody se její účastníci (fyzické osoby) mohou dopustit spáchání trestného činu podle § 248 odst. 2 trestního zákoníku, tzv. porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, za nějž lze uložit peněžitý trest, trest zákazu činnosti, trest propadnutí věci či trest odnětí svobody v délce trvání až 8 let.**